

Motion till riksdagen 2021/22:4124

av **Kristina Yngwe m.fl. (C)**

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Trots återkommande rapporter som bekräftar att den mänskliga påverkan på klimatet är ohållbar så finns det skäl att hålla fast vid hoppet. Klimatförändringarna kan hejdas. Det är inte för sent. Vi vet vad som behöver göras och vi har mer kunskap om klimatförändringarna idag än någonsin. Tekniska innovationer och lösningar som kan vända utvecklingen finns och står till förfogande. Olika beteenden kan ändras utan att välfärd går förlorad. Svensk miljöteknik är en stark exportvara, vår konkurrenskraft är god, medvetenheten om hållbarhetsutmaningarna är hög bland allmänheten och våra företag är motiverade att driva på utvecklingen. För att realisera den fulla potentialen i klimatomställningen krävs en modig och offensiv miljö- och klimatpolitik med effektiva styrmedel och riktade satsningar på de hållbara lösningarna.

Lösningen för klimatet är inte att stoppa den ekonomiska tillväxten och blicka bakåt. Vi bör istället tillvarata människans uppfinningsrikedom och innovationskraft att finna de lösningar som krävs för att bryta fossilberoendet och öka resurseffektiviteten. För att bromsa och slutligen stoppa klimatförändringarna krävs däremot ett genomgripande systemskifte i hur vi tillverkar och förbrukar produkter och råvaror samt hur vi konsumerar. De linjära materialflöden vi byggt upp samhället kring måste brytas och ersättas med cirkulära kretslopp, där produkter används betydligt längre och där allt material kan recirkuleras för att bli insatsvaror i nya produktionsled.

Beroendet av fossila och jungfruliga råvaror behöver minska och vi måste bli bättre på att utnyttja de resurser vi redan har i omlopp. Bioekonomin och potentialen för materialsubstitution som finns i förnybara naturresurser här i Sverige måste få en mer

framträdande plats. Centerpartiet vill att det ska kosta att släppa ut och slösa med våra resurser, också för att driva på teknikutvecklingen mot mer hållbara alternativ. Utan en mer cirkulär och resurseffektiv ekonomi som bryter fossilberoendet kommer vi inte att kunna reducera vår klimatpåverkan i den utsträckning som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen och det ohållbara användandet av naturresurser.

För Centerpartiet är det en självklarhet att svenska teknikutvecklare och entreprenörer har en nyckelroll att spela i detta systemskifte. Miljö- och klimatinnovationer och nya cirkulära affärsmodeller som växer fram inom näringslivet är den riktiga motorn i omställningen, och politiken måste säkerställa att företagen har bästa möjliga förutsättningar att växla upp sitt arbete ytterligare. Vår teknik och våra smarta lösningar kan dessutom bidra till jobb och tillväxt i Sverige, samtidigt som det ger minskade utsläpp i omvärlden när de exporteras.

Sverige har en ambitiös miljölagsstiftning, men den bygger i flera hänseenden på gamla sanningar och föråldrade strukturer. Regelverken behöver ses över i ljuset av dagens samhällsstrukturer och nya tekniska landvinningar. Det som vi tidigare betraktade som avfall måste ses som en tillgång. Samhällskritiska anläggningar som vattenreningsverk behöver omvandlas till resursverk som i högre grad sluter kretsloppen. Som ett av världens mest innovativa länder har Sverige goda möjligheter att ta en global ledarroll i denna omställning. Sverige ska gå före, visa vägen och bli ett miljö- och klimatföredöme för resten av världen.

Parallellt med att vi begränsar koldioxidutsläppen, ställer om våra energisystem och ökar samhällets cirkulära materialflöden är det angeläget att vi vårdar och förvaltar de naturliga ekosystemen på ett ansvarsfullt sätt åt kommande generationer. Den biologiska mångfalden – samspelet mellan olika typer av arter och ekosystem – är av fundamental betydelse för människans liv på jorden, våra samhällens välmående och klimatomställningen. Skogar, kuster, vattendrag och grundvatten är alla viktiga förutsättningar för livet och en hållbar utveckling. Den globala förlusten av arter och ekosystem är det mest brådskande miljöproblemet i världen idag vid sidan av klimatförändringarna.

För att bryta den negativa utvecklingen föreslår Centerpartiet kraftfulla satsningar för att bevara och restaurera den biologiska mångfalden och Sveriges naturliga rikedom. Landets redan skyddade områden, såväl på land som till havs, behöver förvaltas bättre och dess livskraftiga ekosystem måste säkerställas. Känsliga områden som har förorenats genom mänsklig aktivitet ska saneras och återställas, ett långsiktigt arbete som måste växlas upp en nivå. Övergödningen av våra hav måste förebyggas genom kraftfullare insatser både vid utsläppskällan och direkt i haven. Invasiva främmande arter måste bekämpas mer aktivt och med mer inkludering av hela samhället.

Tillräckliga statliga anslag är endast en del av lösningen på dessa utmaningar. Centerpartiet vill se en större mångfald av aktörer involverade i arbetet med att förvalta och återställa våra naturliga ekosystem. Den enskilde markägaren som bedriver sin näringsverksamhet inom lantbruket eller längs kusten har en nyckelroll att spela och det behövs fler ekonomiska incitament, mer samverkan och mindre pekpinnar från myndigheterna. Insatser för den biologiska mångfalden behöver koppla in allmänheten och civilsamhället för att skapa en större lokal acceptans och ett engagemang i frågan från yngre generationer.

En ny grön industripolitik

Under de senaste åren har en snabb omorientering skett i stödet för pilotprojekt och klimatsatsningar, från ineffektiv politik riktad till kommuner till alltmer fokuserade projekt syftande till att påskynda stora utsläppsminskningar inom industrin, det så kallade Industriklivet, och genom initiativet Fossilfritt Sverige. De senaste åren har dessa satsningar givit spektakulära resultat i form av industriell tävlan om att producera fossilfritt stål, rekordstora batterifabriker och miljardsatsningar på klimatneutral cement till 2030, bland annat.

Nu behöver dock nästa steg tas. Vi behöver skilja ut och använda koldioxid, så kallad CCU, satsa på forskning kring vätgas och utveckla återvinningsteknik för fossilbaserade produkter som plast. Därtill krävs storskaliga satsningar på energilagring och på minusutsläpp. På samma sätt bör bioraffinaderier utvecklas vidare för att säkra utvecklingen av biobaserade alternativ till bränslen och material.

Våra transporter i snabb, och otillräcklig, omvandling

Vägtransporter utgör fortfarande den största källan till koldioxidutsläpp i Sverige, med en tredjedel av utsläppen, och utsläpp från bilar utgör i sin tur den största andelen inom denna kategori. Som en följd av bonus malus-systemet för inköp av nya bilar har rena elbilar och laddhybrider i mellanprisklass nu intagit en allt starkare position i bilförsäljningen i Sverige. Mer än en tredjedel av alla sålda bilar är nu laddbara, och över en tiondel är rena elbilar. Det gör att utsläppen från bilar nu faller kraftigt. Fortfarande är dock bara några få procent av bilparken rena elbilar. När regeringen nu vill minska bonusarna för de bästa bilarna är detta därför en onödig och förtida broms på omställningen till en ren bilpark. Toppbonusen på 70 000 kronor bör därför få finnas kvar och utbyggnaden av laddstolpar snabbas på.

Även de tunga vägtransporterna minskar nu sina utsläpp tack vare reduktionsplikten, som innebär en ökad inblandning av biobränslen. Med ny teknik växer dock möjligheten fram till en ny flotta av tunga fordon laddade med el. Tack vare de särskilda premier som införts för ellastbilar och elbussar ökar antalet laddbara tunga fordon. Utvecklingen bör dock gå fortare, genom mer kraftfulla premier med fokus särskilt på lastbilssegmentet, där behovet av en laddbar demonstrationsflotta i Sverige, en av världens främsta lastbilstillverkare, är särskilt stort.

Förslag till anslagsfördelning

Tabell 1 Centerpartiets förslag till anslag för 2022 för utgiftsområde 20 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag, tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Naturvårdsverket	645 033	25 276
1:2 Miljöövervakning m.m.	513 714	-8 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	2 064 035	160 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	1 167 318	±0
1:5 Miljöforskning	96 825	-3 000
1:6 Kemikalieinspektionen	298 094	-359
1:7 Avgifter till Internationella organisationer	282 131	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:8 Klimatbonus	3 510 000	±0
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	298 143	-479
1:10 Klimatanpassning	140 000	±0
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 579 565	201 000
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	154 100	±0
1:13 Internationellt miljösamarbete	47 400	±0
1:14 Skydd av värdefull natur	3 725 500	-1 705 000
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	307 151	-7 528
1:16 Klimatinvesteringar	2 755 000	±0
1:17 Klimatpremier	1 600 500	200 000
1:18 Stöd för gröna och trygga samhällen	200 000	±0
1:19 Industriklivet	909 000	250 000
1:20 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	215 000	±0
1:21 Driftstöd för bio-CCS	10 000	±0
1:22 Kompetenslyft för klimatomställningen	100 000	-100 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	128 163	-135
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 104 908	±0
99:1 Viltmyndighet	±0	15 000
99:2 Biopremie	±0	±0
Summa	21 851 580	-973 225

Tabell 2 Centerpartiets förslag till anslag för 2022 till 2024 för utgiftsområde 20 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag, miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård			
1:1 Naturvårdsverket	25	-42	-106
1:2 Miljöövervakning m.m.	-8	-3	-3
1:3 Åtgärder för värdefull natur	160	172	200
1:5 Miljöforskning	-3	-3	-3
1:6 Kemikalieinspektionen	-0	-1	-1
1:8 Klimatbonus	±0	620	1 449
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	-0	-2	-2
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	201	176	226
1:14 Skydd av värdefull natur	-1 705	-1 705	-1 705
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	-8	-10	-12
1:17 Klimatpremier	200	95	95
1:19 Industriklivet	250	250	250
1:22 Kompetenslyft för klimatomställningen	-100	-100	-100
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	-0	-1	-1
99:1 Viltmyndighet	15	40	60

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
99:2 Biopremie	±0	44	60
Summa	-973	-470	407

Centerpartiets överväganden

Anslag 1:1 föreslås minska med 13 miljoner kronor år 2022 till följd av att regeringens förslag om förstärkt tillståndsprövning avvisas. Centerpartiet har ett delvis överlappande förslag. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 13 miljoner kronor år 2023. Anslaget föreslås tillföras 7 miljoner kronor 2022, inom ramen för det rovdjurspaket som Centerpartiet föreslår i denna budget. Medlen avser stöd för en adaptiv sälförvaltning, inklusive ersättning för bärgning och transport för destruktion. Från och med 2023 flyttas medlen till den viltmyndighet som Centerpartiet föreslår inrättas (se mer nedan). Anslaget föreslås öka med 10 miljoner kronor år 2022 inom ramen för samma rovdjurspaket. Medlen är avsedda att användas för att uppdatera riktlinjer för skydds jakt, skapa länsvisa kartor över särskilt sårbara områden för tamdjurshållning och se över om åtgärder behöver vidtas för att målet om tio procents toleransnivå för rennäringen ska uppfyllas. Från 2023 och framåt flyttas medel för detta ändamål till viltmyndigheten. Anslaget föreslås öka med 30 miljoner kronor år 2022 till följd av Centerpartiets satsning på effektiv tillståndsprövning och tillsynsvägledning. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 30 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås minska med 8 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om tillsyn, vägledning och kunskapsuppdrag avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 8 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget beräknas minska med 30 miljoner kronor 2023 och med 85 miljoner kronor 2024 till följd av att förslaget om en allmän förstärkning avvisas. Myndigheten bör ges de resurser som krävs för att kunna lösa sina uppgifter på ett effektivt sätt, men då förslaget rör 2023 anser Centerpartiet att det är rimligt att invänta myndighetens budgetunderlag inför det året och återkomma i budgetprocessen inför 2023. Anslaget föreslås minska med 18 miljoner kronor år 2023 till följd av Centerpartiets förslag om att inrätta en viltmyndighet. Relevanta delar av Naturvårdsverkets verksamhet bör flytta till viltmyndigheten. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 40 miljoner kronor år 2024.

Anslag 1:2 föreslås minska med 5 miljoner kronor till följd av att förslaget om en förstärkning av ideella organisationer avvisas. Anslaget föreslås minska med 3 miljoner kronor till följd av att förslaget om ideella organisationers arbete med kärnavfallsfrågor avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 3 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:3 föreslås öka med 130 miljoner kronor år 2022 i syfte att förstärka insatserna för redan skyddade områden. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 142 miljoner kronor år 2023 och med 150 miljoner kronor år 2024. Anslaget föreslås minska med 20 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om naturnära jobb avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 20 miljoner kronor år 2023. Anslaget föreslås öka med 50 miljoner kronor år 2022 till följd av förstärkta insatser för att bekämpa invasiva främmande arter. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 50

miljoner kronor per år 2023–2024. Från och med 2023 bör viltmyndigheten (se nedan) ha förfoganderätt över dessa medel.

Anslag 1:5 föreslås minska med 3 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om en utvärdering av svensk ålförvaltning avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 3 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:8 föreslås öka med 620 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet motsätter sig regeringens aviserade försämring av bonusen för elbilar inom ramen för bonus malus-systemet. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 1 449 miljoner kronor år 2024. Centerpartiet följer resursbehovet på anslaget noga och anser att regeringen, vid behov, bör föreslå förstärkningar för att säkerställa att alla köpare av bonusberättigade bilar får del av bonusen.

Anslag 1:11 föreslås öka med 40 miljoner kronor för att möjliggöra en förlängning och förstärkning av det så kallade LEVA-programmet, med regionala samordnare som arbetar med insatser mot övergödning. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 40 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås minska med 100 miljoner kronor år 2022 då förslaget om LOVA avvisas till förmån för Centerpartiets egen satsning mot övergödning. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 150 miljoner kronor år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 125 miljoner kronor år 2022 för att finansiera ett nytt stöd för utredning, analys och implementering av tekniker ämnade att omhänderta och återcirkulera bland annat fosfor, kväve och kalium i reningsverk. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 150 miljoner kronor år 2023 och med 200 miljoner kronor år 2024. Anslaget föreslås minska med 15 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om strandstädning avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 15 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås minska med 6 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget kring ålfiske avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 6 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 157 miljoner kronor år 2022 till följd av Centerpartiets satsning mot övergödning. Pengarna bör gå till åtgärder inom LOVA, med särskilt fokus på sådana åtgärder som identifierats som viktiga inom LEVA. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 157 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:14 föreslås minska med 1 705 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår en lägre satsning på skydd av värdefull natur. Centerpartiet anser att skydd av skog ska bygga på frivillighet och att initiativ till formellt skydd primärt ska tas av markägaren. Vi vill se en ökad andel biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. I grunden anser Centerpartiet att skogsägare är goda förvaltare av sin skog och att en stor andel av skogen bör brukas, bland annat för att kunna öka inslaget av biobaserade produkter och energi inom ramen för klimatomställningen.

Anslag 1:15 föreslås öka med 3 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att ett centralt stöd för LEVA inrättas på myndigheten. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 3 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås minska med 8 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om kamerabevakning med mera avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 8 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 10 miljoner kronor år 2022 för att finansiera en satsning på ökad kommunal samverkan kring va. Satsningen syftar till att undersöka olika lösningar och incitamentsstrukturer som kan göra det mer lönsamt, kostnadseffektivt och eftersträvansvärt att samverka kring va över kommungränser. Centerpartiet har därtill föreslagit en rad förändringar, inte minst av vattentjänstlagen, för att komma tillrätta med den underhållsskuld som finns i dagsläget. Anslaget föreslås

minska med 12 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om fiskerikontroll avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 14 miljoner kronor år 2023 och med 16 miljoner kronor år 2024.

Anslag 1:17 föreslås öka med 5 miljoner kronor till följd av att Centerpartiet anser att stödet till omställningen av arbetsmaskiner bör förstärkas ytterligare. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 5 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 200 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet anser att förstärkningen av incitament för inköp av elbussar och ellastbilar bör förstärkas ytterligare. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 100 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås minska med 5 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att konvertering av bilar bör ingå i det så kallade gröna avdraget. Konverteringspremien kan därför minska. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 10 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:19 föreslås öka med 250 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet anser att Industriklivet bör vidgas till att också omfatta så kallad CCU-teknik, vätgassatsningar och avancerad återvinningsteknik för till exempel plast och textil. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 250 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:22 föreslås minska med 100 miljoner kronor år 2022 till följd av att förslaget om kompetenslyft avvisas. Av samma anledning beräknas anslaget minska med 100 miljoner kronor per år 2023–2024. Detta innebär att anslaget utgår.

Centerpartiet föreslår att ett nytt anslag, 99:1 Viltmyndigheten, skapas. Anslaget ska finansiera förvaltningsutgifterna för en ny viltmyndighet, som tar över ansvaret för viltvårds- och jaktfrågor från Naturvårdsverket. Anslaget föreslås uppgå till 15 miljoner kronor år 2022, för att inleda skapandet av myndigheten. Anslaget beräknas uppgå till 30 miljoner kronor år 2023 och 50 miljoner kronor år 2024. Därtill beräknas anslaget öka med 5 miljoner kronor per år 2023–2024 när myndigheten övertar ansvaret för den särskilda satsning på sälförvaltning som föreslogs under anslag 1:1. Anslaget beräknas öka med ytterligare 5 miljoner kronor per år 2023–2024 då myndigheten övertar den satsning på att bland annat uppdatera riktlinjer för skydds jakt som föreslogs under anslag 1:1.

Därutöver föreslår Centerpartiet en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

Kristina Yngwe (C)

Ulrika Heie (C)

Magnus Ek (C)

Daniel Bäckström (C)

Rickard Nordin (C)

Peter Helander (C)